Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 343. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 343. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, DECEMBER 24, 1952. VOL. LX.

КОМІСІЯ КЛИЧЕ МОСКВУ НА МІЖНАРОДНИЙ СУД ЗА КАТИНЬ

ЗГАДУЄ ПРО МАСОВІ ВБИВСТВА НА УКРАЇНІ

Вашингтон. — Спеціяльна комісія Палати Репрезентантів одноголосо рішила закликати совєтів на міжнародний суд і негайно розпочати конгресове слідство над масовим вбивством, якого, як кажуть, допустилися на 68,000 полонених Об'єднаних Націй в Кореї. Комісія звідомляє, що на підставі цілорічного слідства має переконання, що Совєти вимордували біля 15,000 польських вояків в Катинському лісі під час другої світової війни, а зразок цього вбивства засвоїли собі комуністи в Кореї і допускаються масових убивств на вояках і населенні, забраних з Кореї.

Голова комісії конгресмен Рей Дж. Мадден, твердить, що совєтський делегат до О.Н., Андрей Громико, зажадав від О.Н. обвинувачення Злучених Держав в убивстві 84 комуністичних полонених на острові Понґам на те, щоб заглушити вістку про звіт обвинувачення Совєтів у масовому вбивстві в Катині, бо саме тепер комісія мала вийти з вимогою покликати їх за цей злочин перед міжнародний суд. Конгресмен Даніел Дж. Флод, демократ з Пенсилвенії, заявив, що „було ще багато-багато Катинів". Він згадав про масові совєтські вбивства на Україні, в Бесарабії й Карпатській Україні, кажучи, що підстава до твердження, що 10,000-20,000 цивільних осіб, які опиралися комуністам, були там погребані. Комісія зажадала від президента передати її звіт Об'єднаним Націям і доручити американським делеґатам в О. Н. представити справу Катиня в Генеральній Асамблеї критикувала теж розвідчу службу американської армії за відкладення звіту з 1945 р., в якому обвинувачено Росію в катинському вбивстві. Звіт, пред'явив був полк. Джан Г. Вліт, мол., який був тоді в німецькому полоні і якого націсти взяли до Катиня для провірки совєтського злочину. Цей звіт був замаркований як „найбільша таємниця" ген. майором Клейтоном Віссел, який був тоді головою розвідчої служби, але звіт десь був щез опісля. Комісія ствердила, що з кінцем другої світової війни було серед рішальних кіл переконання, що треба було посвятити льояльних союзників, щоб не допустити Совєтів до заключення окремого миру з німцями. З незрозумілих причин таке наставлення тривало ще й після закінчення війни. Комісія звернулася до департаменту оборони, щоб зарядити дисциплінарне доходження за те проти ген. Віссела. Меншина комісії, під головством конгресмена О'Конскі, обвинувачує адміністрацію Рузвелта за „велетенську помилку в осуджуванні закордонних справ".

Знавці міжнародних відносин твердить, що ледве чи вдасться притягнути Совєтів до відвідальности перед міжнародним судом тому, що Совєти такого суду не признають. На підставі чартеру О.Н. Совєти мали б наперед погодитися на осуджування цієї справи міжнародним судом.

Ніксон зрікся становища сенатора

Сакраменто, у стейті Каліфорнія. — Губернатор Ирл Варрен закінчив непевність щодо післявиборчих політичних здогадів, призначуючи тимчасово сенатором стейтового контролера Тамеса Г. Кікула на місце дотеперішнього сенатора Річарда М. Ніксона, який, як новообраний віцепрезидент Злучених Держав, зрікся два дні передчасно сенаторства, щоб губернатор міг назначити нового сенатора без розписування доповняльних виборів. Таким способом в Сенаті втримається те саме число республіканських сенаторів, що є тепер. Другий сенатор Каліфорнії, Вільям Новленд, був теж призначений губернатором на місце обраного сенатора Гайрама Джансона, що помер перед покінченням своєї каденції.

Мінімальна платня для хатніх сторожів

Ню Йорк. — Стейтова Промислова Комісія затвердила доручення стейтового департаменту праці, щоб від 15 лютого признати сторожам („дженіторам") і іншим подібним робітникам при догляді мешкальних будинків по 75 центів на годину. Надобов'язкові години праці мали б бути платні по $1.12 після скінчених 48 годинах тижневої праці. Комісія не признала однотижневих платних вакацій, як цього вимагав департамент праці. В Ню Йорку нараховують 150,000 робітників при обслузі мешкальних домів.

КОМУНІСТИ ВИКОРИСТОВУВАЛИ ДОБРОДІЙНІ ФОНДИ

Вашингтон. — Два свідки склали зізнання перед палатною комісією, як комуністи просякали управи добродійних фондів, звільнені від податку, на те, щоб розграбувати їх для своїх цілей. Один свідок — це негр. Манінґ Джансон, який виступив з Комуністичної партії в 1940 р., другий — це Моріс Малкін, уродженець Росії, який залишив партію після 18 років свого членства в 1937 р. Вони обидва працюють тепер в еміґраційній секції департаменту справедливости. Малкін доводив, як два фонди, Фелпс Стокс і Гарланд, були „вичищені аж до дна" комуністами, щоб не треба було їм прохати Москву за допомогу. Стокс фонд був заінкорпорований в 1911 р. на підставі завіщання Кароліни Фелпс Стокс для допомоги виховним установам серед негрів і бідних білих людей в Америці й Африці. Фонд Ґарланда був створений в 1922 за завіщенням Чарлса Ґарланда в Бостоні. Він виносив 900,000. Син Гарланда хотів використати ці гроші на поступові цілі. Обидва ці фонди, за свідченням Малкіна, давали підмоги на видання комуністичного щоденника „Дейлі Воркер" у Ню Йорку аж до 1928 р. З цих фондів діставала допомогу „Робітнича Школа", заснована в Ню Йорку комуністами в 1924 р., на місце якої пізніше засновано „Інститут Леніна". Крім тих фондів, комуністи опанували ще інші подібні фонди як не зверху, то знизу, тобто серед бюрових робітників і при їх допомозі використовували фонди, на що тільки попамо. До таких фондів належали: Роберта Маршала, Герші, Вітні, і Маршала Філда. Навіть фонд Карнеґі і Ґудженгайм впали до деякої міри жертвою комуністичного просякання, хоч комуністи не дісталися до управи. За те фонд Джулиюса Розенвалда, призначений на жидівські добродійні цілі, комуністи „обчистили" аж до дна і він перестав існувати. Свідки згадували про подібне використовування фондів робітничих юній для ведення комуністичної пропаґанди та для підривних затій.

МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЄДНОСТИ В ЕВРОПІ

ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ НАРАД МІСІЇ У.К.К З УКРАЇНСЬКИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ В ЕВРОПІ; ВИРІШЕНО І УЗГІДНЕНО ПЕРЕДУМОВИ УКРАЇНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ З КООРДИНАЦІЙНИМ ЦЕНТРОМ; СТВОРЕНО ОКРЕМИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ В ТІЙ СПРАВІ; ЗАХОДИ ДЛЯ ДАЛЬШОЇ ВНУТРІШНЬО-УКРАЇНСЬКОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ

Мюнхен, 22-го грудня. (Телеграмою). — Делеґація Українського Конгресового Комітету Америки, в складі голови УККомітету професора Джорджтавнського університету д-ра Лева Добрянського, діючого заступника голови УКК та голови Українського Народного Союзу Дмитра Галичина, екзекутивного директора Політичної Ради УКК адв. Степана Яреми та члена тої Ради і редактора англомовного „Українського Бюлетеню" Володимира Душника, прибула до Европи, щоб нав'язати безпосередній контакт з представниками українського політичного і громадського світу. Ця делеґація, відвідавши всі діючі українські політичні, громадські та культурно-наукові організації й установи, як теж редакції українських газет, відбула в днях 19 і 20-го грудня наради з уповноваженими всіх українських політичних середовищ, в приявності представників преси і гостей від різних громадських, суспільних і наукових установ, з метою обміну думок та з'ясування позицій українського політичного світу щодо заходів Американського Комітету для Визволення народів Росії в справі створення спільного антикомуністичного фронту політичних еміґрацій з Совєтського Союзу. Після з'ясування делеґацією УКК становища Американського Комітету та Українського Конгресового Комітету, нарада, після всебічної дискусії, зайняла однозгідне становище щодо передумов для переговорів з Американським Комітетом для Визволення Народів Росії. У висліді нарад рішено створити Тимчасову Ділову Комісію, яка впродовж тижня має зайнятися зформуванням цих передумов та бути в цій справі зв'язковим між українськими політичними середовищами в Европі і Українським Конгресовим Комітетом Америки.

Дня 21-го грудня делеґація УКК відбула наради з цими уповноваженими представниками в справі дальшої і повної консолідації українських політичних сил. Ствердивши необхідність об'єднання українських політичних сил, однозгідно доручено президії консолідаційних нарад з 25-го червня ц. р., які відбулися з ініціятиви Президії Української Національної Ради та в яких взяли участь представники всіх угрупувань — що є в УНРаді та які ще є поза нею (Організація Українських Націоналістів Революціонерів, Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради та Союз Гетьманців Державників), щоб вона поробила дальші конкретні заходи для здійснення такого повного об'єднання.

Крім того, делеґація УКК, при співучасти місцевих українських журналістів відбула дня 18-го грудня конференцію з представниками американської, британської та німецької преси і радієвих аґенцій, з'ясовуючи мету свого приїзду до Европи.

Нарада уповноважених представників европейських українців однодушно висловила признання Українському Конгресовому Комітетові за його велику працю в користь української визвольної справи, а европейській місії УКК окрему подяку за її видатні зусилля для затіснення взаємин між українським громадянством в Америці та в Европі, підкреслюючи потребу дальших таких безпосередніх взаємин.

Повідомлення з Европи підписали: Мирон Коновалець, Антін Мельник, Володимир Стахів, Михайло Воскобійник та Дмитро Штикало.

Народний Фонд започатковує „Коляду" на допомогу залишенцям

Филаделфія. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що згідно із закликом УККомітету та ЗУАДКомітету, щоб вся цьогорічна коляда була призначена на допомогу українським скитальцям-залишенцям в Европі, Український Народний Фонд перший виасиґнував суму 7,000 долярів та передав їх до розпорядження ЗУАДКомітету. Вслід за тим, 1,000 долярів на коляду для залишенців зложив полк. Долинський від Т-ва б. Вояків Дивізії УНА „Броди". Дальші більші пожертви на коляду для залишенців зложили: Українська Американська Федерація в Дітройті (переслав п. Довгань)—$551.20; Виставовий Комітет Жіночих Організацій в Ню Йорку — $250; Відділ ЗУАДКомітету в Скрентоні $50 та ціла низка менших пожертв. З поодиноких громад наспіли повідомлення про широку підготовку масової кампанії різдвяної коляди на цю благородну ціль — допомогу залишенцям в Европі.

Організаційні наради для активізації допоміжної акції

Ню Йорк. — У виконанні заклику Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету нюйоркський відділ цього комітету скликав організаційну нараду своїх членів і прихильників на суботу 27 грудня в год. 7:00 ввечорі до домівки ОДВУ, під ч. 20 Ст. Маркс Плейс (Іст 8-ма вул.) в Ню Йорку. Іде про активізацію допоміжної акції з уваги на велике число залишенців в Европі. Теж буде обговорений новий іміґраційний закон, який входить в життя від 24 грудня. Нюйоркський відділ ЗУАДК-у потребує нових сил до праці, бо невелика кількість теперішніх добровільних працівників не всилі подолати всім обов'язкам. Є надія, що громадянки й громадяни звернуть увагу на цей заклик і в час прибудуть на наради.

Айзенгаверова комісія для студій над меншинами

Ню Йорк. — Новообраний президент Айзенгавер обіцяв настановити комісію для збирання фактів про відокремлювання груп меншин в Злучених Державах. Цей плян виявив він перед кількома негритянськими духовниками, які відвідали його в квартирі в готелі Комодор. Перед ними гнівив Айзенгавер здивування, що негрів ще тепер не приймають у деяких готелях як гостей наніч. Майбутня комісія має присвятити свою увагу в першу чергу на подорожування й мешкання для негрів, одначе її праця має охопити інші меншинні групи щодо приймання їх до праці в різних установах. Крім розмови з негритянською групою, Айзенгавер відбув ще конференцію з преставниками „комісії наявної небезпеки", яку очолює д-р Джеймс Б. Конант, президент Гарвардського університету.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ О.Н. ПЕРЕРВАЛА СВОЇ НАРАДИ ДО 24-го ЛЮТОГО

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, відкинувши більшістю 45 голосів проти п'ятьох совєтську пропозицію на „засуд" Америки за „масакру" комуністичних полонених в Кореї, перервала минулого понеділка свої дальші наради на різдвяно-святочний час аж до 24-го лютого наступного року. Проте, Асамблея уповноважила свого президента, канадійського міністра закордоних справ Лестера Пірсона, скликати ці наради раніше, якщо того вимагали б обставини. Довшу перерву в нарадах Асамблеї встановлено тому, щоб дати урядові новообраного президента З'єдинених Держав Двайта Айзенгавера можливість завершити перебрання адміністрації та винести відповідні рішення і пропозиції в справі Кореї, якої Асамблея не могла розв'язати в дотеперішних нарадах. Пірсон, перериваючи сесію Генеральної Асамблеї, заявив, що хоч Об'єднаним Націям не пощастило добитись перемир'я в Кореї в теперішних нарадах, проте він переконаний, що в другій частині їхньої сесії їм пощастить припинити дальшу боротьбу та покласти основи під відбудову знищеної війною Кореї. Негайно після закриття сесії, поодинокі делеґації почали виїздити до своїх країн — всіми засобами транспорту: потягами, кораблями і літаками.

В грудні збито або пошкоджено 38 ворожих літаків над Кореєю

Токіо. — Під час патрульної акції над просторами Північної Кореї та охорони бомбардувальників в їхній акції проти воєнних об'єктів у ворожому запіллю, аліянтські боєві літаки збили вчора дальші три ворожі турбо-літаки совєтського типу МІҐ, збільшуючи втрати ворожої авіяції впродовж цього місяця до 38 літаків збитих або пошкоджених. Боротьба на суходільному фронті була обмежена вчора до акції патрульних відділів.

Чіянґ заповідає можливість десанту в Китаю в наступному році

Таіпеї, Формоза. — Маршал Чіянґ Кай-ші заповів вчора, що національно - китайська підготовка до протинаступу на захоплений комуністами китайський континент буде завершена в 1954 році, натякаючи цим на можливість десанту національно-китайських військ. „Від сьогодні за рік ми будемо готові до протинаступу на континент. Наступний рік буде кінцевим роком нашої підготовки" — заявив президент національного Китаю, промовляючи до вояків на одній з баз в столиці Формози.

Польські комуністи заарештували архиєпископа Базяка

Рим. — До Ватикану наспіло повідомлення, що комуністичний уряд Польщі заарештував в понеділок призначеного недавно краківського архиєпископа Євгена Базяка. Цей новий арешт високого католицького достойника в комуністичній Польщі вважається тільки одним кроком в плянованій Кремлем новій анти-католицькій акції за залізною заслоною. Арешт архиєпископа Базяка попереджено цілою низкою арештувань інших католицьких священиків в Польщі. В дипломатичних колах вважають, що комуно-польський уряд мститься в той спосіб за піднесення Ватиканом варшавського архиєпископа Степана Вишинського до ґідности кардинала.

Ген. Айзенгавер про Жукова

На зборах фундації Миру, що відбулися в Ню Йорку в готелі Валдорф Асторія виступив нововибраний президент, який зокрема торкнувся особи б. совєтського маршала Георгія Жукова, який після війни, як здається, попав у неласку кремлівського диктатора і швидко помер. Ген. Айзенгавер висловив своє переконання, що кінець кар'єри Жукова був пов'язаний із знайомством маршала з ген. Айзенгавером та добрими між ними відносинами. Айзенгавер мав можливість стрічатися з Жуковим, коли вони обидва були командантами окупаційних відділів в Західній Европі. За словами промовця, маршал Жуков натякав йому на труднощі, які зустрічає Кремль у прищеплюванні своєї науки населенню. Ген. Айзенгавера вражали деякі твердження Жукова, зокрема щодо релігії і він не завжди міг його зрозуміти, настільки психіка і виховання обох військових була бігуново протилежна. Коли в 1945 році, ген. Айзенгавер, на запрошення Сталіна, поїхав до Москви, то його супроводжав Жуков. Коли ж Жуков був запрошений віддати візиту в ЗДА, то прийшла вістка, що він занедужав. Після того, Жуков пережив кілька виявів неласки чи й наворотної уваги Кремлю, аж до своєї смерти. На закінчення своєї промови, ген. Айзенгавер висловив свої симпатії та співпрацю для шляхетної мети фундації Миру.

Совєти називають сіонізм знаряддям американського імперіялізму

Москва. — Совєтський двотижневик „Записная книжка аґітатора" приніс статтю, в якій гостро виступається проти сіонізму, називаючи його „реакційним" та „вірним аґентом американського імперіялізму". Совєти вже давніше виступали проти сіонізму, але тепер його вважають слугою американського імперіялізму, щоб вияснити 45,000 московських аґітаторів, чому недавно відбувся празький процес, в якому засуджено так багато жидів. „Записна книжка аґітатора" пише, що після виникнення ізраїльської держави 1948 р., „сіоністи, що захопили там владу, перемінили ту країну на американську військову базу, твердиню реакції на Близькому Сході". Совєтська влада не переслідує жидів, в Совєтах діють синагоги по всіх містах, а жиди, як нпр. Ілля Еренбурґ, дістав недавно мирову нагороду Сталіна. Так пише цей журнал.

Помер Степан Ковбаснюк

Ню Йорк. — В ночі з понеділка на вівторок помер нагло, вернувши пізно з роботи, загально відомий нотар і власник пересилкового бюра, Степан Ковбаснюк, член 130 відділу УНСоюзу. Покійний походив з села П'ядики, повіт Коломия, Західна Україна. — Родився 23. лютого 1893 р. Належав до тих старих іміґрантів, що ніколи не відмовляли пожертви на кожну народну потребу. Вів своє бюро дуже солідно й чесно й тим виробив собі добре ім'я серед усього громадянства. Оставив вдову Степанію та дочку Віру, замужню Шумейко.

НОВА КРИЗА УРЯДУ ФРАНЦІЇ

УРЯД ПРЕМ'ЄРА ПІНЕ ПОДАВСЯ У ВІДСТАВКУ НАПЕРЕДОДНІ ГОЛОСУВАННЯ В ПАРЛЯМЕНТІ; ПРЕЗИДЕНТ ОРІОЛ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ПРИЙНЯТИ РЕЗИҐНАЦІЮ ПЕРЕД ПОПЕРЕДНІМ ПОРОЗУМІННЯМ З ПАРТІЯМИ

Париж. — Уряд прем'єра Антуана Піне несподівано зголосив вчора свою резиґнацію, не очікуючи навіть на вислід голосування в парляменті в справі довір'я для нього, що мало відбутися сьогодні під час нарад над новим бюджетом країни. Прем'єр Піне подався у відставку, передбачуючи неґативний вислід голосування. Проте, президент Вінсент Оріол відмовився прийняти цю резиґнацію відразу, бажаючи порозумітись раніше з представниками поодиноких партій, що творять урядову коаліцію. Резиґнація прем'єра Піне викликала вже вісімнадцяту кризу уряду у Франції після другої світової війни. Велика частина членів парляменту виявила своє обурення з приводу того, що прем'єр і його уряд пішли у відставку, не очікуючи на вислід голосування в справі довір'я для них. Прем'єр Піне заявив, що він рішився піти у відставку тому, що народно-республіканська партія, яка грає головну ролю в урядовій коаліції, відмовилася підтримати його в справі бюджету. Сам прем'єр Піне партійно незалежний. Він твердить, що для нього „неможливо виконувати обов'язки прем'єра без підтримки з боку відповідної більшости в парляменті". Члени парляменту тим більше обурені резиґнацією уряду, що голосування мало відбутися в другорядній справі розподілу надвишки фондів з родинних допомог. Досі в післявоєнній Франції ще не було такого випадку, щоб уряд подавався у відставку перед рішенням в парляменті. Тому теж Національна Асамблея плянує перевести голосування без уваги на попередню резиґнацію уряду. Конституція постановляє, що прем'єр повинен зрезиґнувати щойно тоді, як парляментарна більшість відмовить йому довір'я. В поінформованих колах вважають, що хоч безпосередньою причиною відставки уряду були проблеми бюджету, то крім них була ще ціла низка інших проблем, — що загострювали відношення парляменту до уряду. Ще немає конкретних здогадів, хто міг би перебрати пост прем'єра та створити новий уряд. Між особами, з якими переговорюватиме президент перед евентуальним прийняттям резиґнації Піне, називається президента Асамблеї Едварда Еріо, президента Ради Республіки Моннервіля та народно - республіканського лідера Жоржа Бідо.

Розбився надвоє французький корабель із 300 пасажирами

Бейрут, Ливан. — 12,500 тонновий корабель Шампольйон три милі від Бейруту розбився надвоє. На кораблі їхали 300 пасажирів і залоги. 60 осіб їхали до Святої Землі на свята Різдва Христового. Досі не вдалася рятункова акція, але її продовжується. Корабель наїхав на скелясту мілину, розбився на дві частки та затонув. Рятункову акцію внеможливила сильна буря, що шаліла в тій частині Середземного моря. Два бейрутські кораблі старалися дістатися на місце катастрофи, але не могли доїхати до розбитого корабля. П'ять членів залоги Шампольйона старалися доплисти до берега в рятувальних човнах, але сильна хвиля не допустила їх до берега. Інші 12 членів залоги робили те саме, але хвилі перевернули їхній човен. Ті моряки, що таки дісталися на берег, не вміють пояснити, як прийшло до катастрофи, бо Шампольйон вже багато разів причалював у цьому місці. Цей корабель збудований у 1924 р. „Юнайтед Пресс" подає до відома, що на цьому кораблі був один американець та один канадійський священик.

Лявіна вбила 23 лещатарів в Австрії

Відень. — В австрійській країні Форальберґу лявіна спричинила смерть 23 лещатарів, які їхали в гори, щоб користати із спорту під час свят. Вісім туристів поранені. Катастрофа відбулася тоді, коли автобус виїхав на міст, і під тиском повітря, який спричинила лявіна, перевернувся та впав униз у потік. Поліція повідомляє, що між туристами було багато англійських спортовців. Шофер вийшов із катастрофи здоровий, і він повідомив поліцію про нещастя. Між туристами багато молодих подруж. Один батько стратив троє дітей. Австрійський канцлер др. Леопольд Фіґль висловив співчуття родинам померлих та просив губернатора Форальберґу, щоб дав усяку можливу допомогу пораненим. Це найбільша катастрофа від лявіни цього року. Недавно там загинули три особи від лявіни. Немає вісток про п'ятьох австрійських поліцистів, які на лещатах контролювали кордон. — Одночасно повідомляють із Франції, що там у південній частині цвітуть рожі та суниці. У Франції, Англії і Бельгії великі дощі, які спричинили виливи рік та перервали шляхи сполучення. У Франції 25,000 осіб без даху над головою.

ТУРЕЧЧИНА, ГРЕЦІЯ І ЮГОСЛАВІЯ ТВОРЯТЬ ОБОРОННИЙ СОЮЗ

Париж. — Турецький міністр закордонних справ Фавд Корпулю, який брав тут участь в нарадах НАТО минулого тижня, заявив вчора, що Туреччина, Греція і Югославія вже договорились принципово щодо їхньої спільної оборони. Тепер ще мають бути обговорені і устійнені подробиці їхнього оборонного аліянсу, відповідно до оборонних зобов'язань Греції і Туреччини в рямках Північно-Атлантійського Пакту, до якого вони належать. Це посередньо зв'язувало б теж Югославію з тим Пактом, подібно, як договір про европейську оборонну спільноту мав би зв'язувати з ним Західну Німеччину. Міністер Копрулю, виїжджаючи назад до Туреччини, заявив: „Греції і Туреччині пощастило встановити виключуючі довір'я відносини з Югославією. Я можу сказати, що між нами вже існує принципова порозуміння відносно нашої спільної оборони. Це радісна подія не тільки для трьох заінтересованих країн, але теж для безпеки всіх вільних і миролюбних країн". Вертаючи з Парижу, міністер Копрулю зупинився на два дні з офіціяльними відвідинами в Римі, як гість італійського уряду. В дипломатичних колах вважають, що італійський уряд бажає використати цю нагоду для кращого поінформування в оборонних можливостах Південної Европи. Югославський прем'єр Тіто зі свого боку заявив, що Югославія своїм зірванням з Москвою тепер вже здобула собі більше приятелів, ніж ворогів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТОВАРИСТВО ЖУРНАЛІСТІВ

В суботу 20-го грудня створено в Ню Йорку красне Товариство Українських Журналістів Америки (ТУЖА). Створено його чи не на завершення інтенсивної організаційної розбудови суспільного життя нашої американсько-української громади в останніх роках після її збільшення десятками тисяч новоприбулих. В цьому можна б добачувати своєрідний символ журналістичної долі: насамперед нарід, громада, насамперед все інше, а наостанку вони самі, журналісти.

Під час зборів стверджено, що коли б ті збори мали бути тільки „ще одними зборами ще одної організації", тоді вони були б цілком зайві, бо чого, як чого, але зборів і організацій наша суспільність має аж забагато. Проте, ані ці збори не були „ще одні", ані створена організація журналістів не є „ще одна". І тому вона заслуговує на окрему увагу. Це тим більше, що журналісти і редактори пишуть про все і про всіх в світі, вони турбуються долею всіх разом і кожного зокрема, але найменше своєю власною долею, яка теж мало кого іншого інтересує.

Сьогодні на американській землі опинились десятки українських журналістів з усіх соборних земель України. Деякі з них мають знання, досвід і стаж, який нічим не поступається найкращим світовим фахівцям в тій ділянці. Їхня думка і їхнє перо могло б стати великою творчою силою не тільки в нашому українському, але й міжнародному житті в теперішній його найкритичніший час. Але за малими тільки виїмками ці організатори і архітекти людської думки та публічної опінії сьогодні змушені важкою фізичною працею по фабриках заробляти на хліб щоденний, бо наші видавництва не можуть дати їм затруднення.

На зборах журналістів недвозначно стверджено причину цього. Всі наші видавництва тільки „клигають". Проте суспільність має до них часто максимальні вимоги. Хто питається, як виглядає сьогодні наша преса, повинен насамперед запитати, як виглядають її читачі. Наша громада збільшилася на десятки тисяч — кажеться — свідомих нових громадян з нової політичної еміграції, але тираж наших газет збільшився заледве на мізерні тисячі. До видавця газети і редактора кожний має претенсії, але скільки є таких, що здають собі справу, в яких обставинах ці газети видаються та в яких обставинах живуть і працюють редактори і кореспонденти? Новостворене Т-во Українських Журналістів матиме велике і трудне завдання розглянути ці та багато подібних проблем та шукати для них розв'язки, що напевно була б рівночасно і розв'язкою багатьох інших проблем нашого загально суспільного життя.

Це ця професійна сторінка завдань нової організації. Але не менш важлива й друга сторінка, репрезентаційна. Правда, ми маємо багато всіляких репрезентацій, але в них вже віддавна відчувається недостачу збірного голосу українських журналістів. Журналіст і редактор вже силою своєї професії найбільше зв'язаний із суспільним життям, він мусить ним постійно інтересуватись в усіх подробицях і він його найкраще знає, або щонайменше повинен знати. Силою тої ж його професії в ньому поступово виробляється та закріплюється сильне почуття відповідальности, як теж об'єктивности в оцінці. І тому збірний голос журналістів в поодиноких важливих внутрішніх і зовнішніх справах нашої спільноти є не тільки побажаний, але конечний і необхідний. Такий голос матиме важливе значення не тільки в нашому внутрішньому житті, але до нього цілком певно з великою увагою буде прислухуватись й довколишній світ.

Це тільки ці найголовніші завдання нового товариства. Тих завдань багато більше й всі вони найтісніше зв'язані з цілою нашою суспільністю, її активністю і її розвитком та прогресом, зокрема з українською визвольною справою. Тому теж створення Товариства Українських Журналістів треба вважати заповненням важливої прогалини в структурі і житті нашої спільноти та новою рушійною і порядкуючою силою в її прогресі. Треба сподіватись, що власне так наша суспільність оцінить і привітає свою нову організаційну клітину, Товариство Українських Журналістів Америки.

АНГЛІЙЦІ НА УКРАЇНІ

Як відомо, доступ закордонним дипломатам і журналістам на українську територію заборонений. Зате Москва широко, з пропагандивною метою, послуговується різними скомунізованими чужинцями, які захвалюють совєтський режим. Оце недавно група англійців побувала в Одесі, Запоріжжі і Дніпропетровському. Московський часопис „Труд" з 25 листопада присвятив багато місця цій подорожі. Часопис запевняє, що англійцям була забезпечена повна свобода руху. Члени делегації були скрізь, де хотіли бути: в нових будинках, в магазинах, в лікарнях. Вони розмовляли з ким хотіли: з робітниками, колхозниками, інженерами, студентами, дітьми. На фотах, опублікованих Трудом, ми бачимо як колхозник М. Дмитренко, запросивши англійських гостей до себе, веде їх у свою хату. В колхозі імени Сталіна колхозник С. Лахно зустрічає англійців традиційним хлібом-сіллю. На інших фото бачимо як на металургійному заводі в Дніпропетровському робітник Я. Ковтун відповідає на запитання англійської делеґації, як англійка Б. Ходсон грає в шахмати з совєтським робітником.

„Труд" відвів цілу сторінку, на якій англійські паломники висловлюють своє захоплення усім тим, що бачили, скріплюючи ці заяви власноручними підписами. Вільям Скілінґ заявляє: „В районі Дніпропетровська ми побували в одному із колхозів. Мене вразила велетенська площа, яку він займає. Здавалось, що ці поля не мають кінця. Все мало познаки добре згармонізованої роботи. На молочній і свинарській фармах було чисто. Видно, що за тваринами добре доглядають. Колхозники запросили всіх членів делеґації на обід. Це був незабутній вечір. Шотляндські і англійські пісні чергувалися з українськими. Ми співали і танцювали, і кожний з нас почував себе як дома".

Англійці різні сторони совєтського життя порівнюють з відповідними англійськими умовами і завжди приходять до висновку, що в СССР такі прекрасні умови прожитку, про які англійський робітник не може й мріяти. Совєтським шахтарям робітничий одяг видається безплатно, а англійський мусить купувати його за власні кошти. Вартість товарів в СССР постійно падає, а в Англії навпаки — росте дорожнеча. Навіть профспілки мають в СССР далеко більші права, ніж в Англії.

В заявах англійців багато наївного. Наприклад: Прихильність до уряду совєтського населення вони вбачають в тому, що на жовтневих демонстраціях населення йшло з квітами і з ентузіязмом вітало Сталіна, що совєтські жінки широко користуються правами, які записані в сталінській конституції.

Делеґати заповідали, що, повернувшись до Англії, вони широко розповідатимуть „правду" про все, що бачили.

В передовій статті, присвяченій цій подорожі англійської делеґації, „Труд" аж тричі повторює, що підкупна буржуазна преса, „виконуючи волю своїх господарів — американських мільйонерів і мільярдерів", безперестанно пише наклепи, що в СССР існує примусова праця, тяжке матеріяльне становище трудящих, немає особистої свободи. „Труд" переконує у протилежному, заявляючи: „Той, хто створює всі матеріяльні і культурні цінності являється в капіталістичному суспільстві рабом, проста людина там знехтувана і принижена. Робітничі організації, в тому числі і робітничі юнії, зазнають переслідувань. Людська гідність розтоптана, а думки його знаходяться під контролею".

Такі подорожі скомунізованого европейського пролетаріяту та так званої прогресивної інтеліґенції роблять тяжке враження: вони вбивають і так вже захитану віру в моральну і політичну перевагу вільного західного світу, від якого підсовєтське населення чекає допомоги, а не цинічного вихваляння своїх гнобителів. (Л Л)

Іван Кедрин

НА СПОЛОХ ПЕРЕД ПРОВОКАЦІЄЮ

Час до часу чуємо про „ворожу руку", чи взагалі про активність наших ворогів серед усіх політичних еміґрацій і всіх заморських громад, відомих із своїх протисовєтських позицій. Здається, що нема поміж нами одиниці, яка не приймала б, як безспірну правду, що покликані для цього совєтські чинники близько цікавляться життям і діями всіх протисовєтських сил у світі, зокрема українців, як найбільшої европейської та заморської еміґрації з-поміж усіх підсовєтських народів. І всі ми вважаємо, що безумовно діють серед нас ворожі аґенти, діють за точно означеними інструкціями, по лінії московсько - большевицьких інтересів. Але на цьому нашому переконанні кінчається. У практиці виглядає так, що громадянство в масі та зокрема його керівні і відповідальні чинники, включно з усіми існуючими політичними партіями, з Національною Радою та Конґресовим Комітетом, не цікавляться проблемою обережности перед існуючими, а тільки невідомими провокаторами. Не існує взагалі у нас проблема: як берегтися і як поборювати цю страхітливу небезпеку. Ніхто про це ніколи не говорить, в аналізу цього питання не вдається.

Тимчасом існує постійна смертельно-реальна небезпека, ми виставлені на діяння провокації, якій своєю байдужістю і повною „невтральністю" даємо найширше поле для пописів. Тоді, коли в Москві існує від років окрема школа для вишколювання провокаторів, коли провокація стала вже предметом дбайливо розроблених теорій, стосованих потім у практиці, то ми, експериментальні кріляки цих теорій та об'єкти діяння вченої і невченої провокації — подабаємо дійсно на кріликів, що сидять спаралізовані поглядом гадюки, поки ця гадюка не кинеться і не пожре крілика.

Дивна українська вдача: страшенно недовірлива у відношенні до найправедніших національних керівників, завжди готова до найбільш образливих підозр та закидів, — водночас найбільш довірлива у відношенні до всяких демагогів, крикунів чи людців, що їх минуле затьмарене різними серпанками та які проте здобувають собі швидко й гладко кредит — своїм спритом, меткістю, відвагою всюди лізти, своєю активністю і своїм язиком. Ми ж, приймаючи, що між нами напевно діє ворожа рука, мусимо таксамо згори приймати, що ця ворожа рука є добре замаскована і що її маскою є пре-український пре-патріотизм. Критерієм же дійсного патріотизму не є ніколи фраза, тільки дія: чи те, що діє дана людина, виходить на добро, чи шкоду українській справі в цілості й українству в цілості?! Провокатор використовує український патріотизм, він у першу чергу приєднює собі людей, що керуються почуваннями, а не холодним розумом, а також добряг і демагогів. Де границя між провокацією і демагогією, де провокація і де тільки патріотичний примітивізм?! Це питання, яке доводить до розпуки всіх, що свідомі загрози, серед якої живемо. Коли ми пригадаємо собі страшну кампанію проти ЗУАДК-ту ще з-перед двох років, кампанію, що її поставлено в площину „старі" й „нові" з підсичуванням роздору між цими двома верствами одного українського громадянства в ЗДА, — коли ми пригадаємо собі деякі моменти з кампанії проти Української Національної Ради в одній частині громадянства і проти Українського Конґресового Комітету в другій, коли ми пригадаємо собі затяжність і ніби незрушенну закостенілість кордонів між віровизнаннями, що ділять громаду, — то просимо відповісти з рукою на серці: чи не було в оцих справах і нема там ворожої руки, що з диявольською хитрістю діє на українську шкоду?!

Боротьба з тією диявольською рукою важка, як важкою є боротьба проти кожного ворога, що йог присутність відчувається, але його самого не бачиться. Бачимо на американському прикладі, де існують закони для боротьби з підривними організаціями й одиницями і де існують цілі великі державні установи для стеження і викривання внутрішніх ворогів, — ми бачимо, як при всіх цих сильних політичних й розвідчих апаратах трудно боротися з підривними елементами і як ще трудніше виловлювати їх та карати. Що ж казати про таке громадянство, як наше, яке може боронитися тільки своїм позитивізмом у відношенні до всього, що йде по лінії всеукраїнського інтересу та інстинктовним недовір'ям до всього, що грозить нам шкодою! Але, очевидно, коли напр. існує аксіоматична політична правда, що єдність є передумовою українського успіху, а розбиття лежить в найбільшому інтересі ворога, і коли ми раз-у-раз забуваємо на ці правди, то свідома ворожа акція знаходить серед нас завжди безліч несвідомих співробітників і помічників. А ми не маємо свого Еф Бі Ай, ні своїх сенатських комісій з їхніми можливостями та зв'язками, що слідкували б за різними провокаторами та ворожими аґентурами. Коли пригадаємо собі, як недовірливо, неохоче і просто вороже найвищі американські державні діячі, з обома останніми президентами включно, ставились, наприклад, до неодного обвинувачення сен. МекКартія, що спершу видавалося безглузде, а потім показувалось правдиве, то можемо переводити паралелю і з нашою, українською легкодушністю, з якою відмахуємось від заввaг, що їх вряди-годи зробить хтось у вузькому гурті приятелів: будьмо обережні і не захоплюймося активізмом декого, а дивімся на погубний зміст того ніби активізму! Ах, мовляв, — чуємо — „це палкий патріот, а той тільки примітивний дурачок, але людина доброї волі, а цей третій тільки занадто нервовий, а той четвертий просто тільки крикун". Так, у всіх цих випадках може це дійсно так, що ніхто з них не є чужим аґентом. Але десь ці аґенти є, хтось ними є! Попадати в гістерію недобре, але бути сліпим і глухим теж зле.

Є в російського письменника Купріна оповідання з російсько-японської війни в 1905 р., здається п. з. „Банзай". В російському військовому ґарнізоні у важливому стратегічному пункті був штабс-капітан (старий російський ступінь нижче нашого сотника), дурачок, посміховище всього старшинства і вояцтва, добряга, картяр і п'яниця. Аж у сні придуркуватий штабс-капітан проминмрив крізь сон якісь незрозумілі слова. І раптом з уст сплячого штабс-капітана впало гострим, дзвінким голосом слово: „Банзай" — японська військова команда „вперед". Показалося, що напів-грамотний розпитий блазень був насправді полковником японського генерального штабу. Я читав це оповідання років може тридцять чи більше тому. Але якось воно настирливо пригадується, коли дивитися на деякі несамовиті явища в українському житті. Чи може дійсно був би вже час бити на сполох: Будьте обережні з вибором кандидатів до своїх Управ, чи людей на чільні і відповідальні громадські становища, будьте обережні у підході до всіх громадських справ і проблем та ніколи не забувайте, що діє серед нас ворожа рука!..

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Л. Лесюченко

„ЕКСПЕРТИ" ПРОВАЛИЛИСЬ

Обставини складаються дивно: виглядає, що Сталін „со прісние" завзявся довести світові, і в першу чергу американцям, які невірні прогнози ставили американські „експерти", і як вірно оцінюють совєтську дійсність — українські знавці.

Українські експерти твердили весь час, що сталінська ставка тепер стоїть на російському націоналізмі і на російському імперіялізмі, що підсичує національну гордість росіян до тої міри, що вони готові миритися з усяким соціяльним гнетом для самих себе. Українські експерти твердили, що для росіян політична обмеженість у свободах не має надто великого значення, бо вони ніколи тими свободами не користувалися. Переконання у величі Росії і перевазі російського народу над всіма іншими, виплекане у росіян різними течіями, як офіційним самодержавним тлумаченням, підсиленим теоріями Достоєвського, російським слов'янофільством, колінопреклоненням перед народом і то саме російським народом, вкінці появою сучасного, старшого брата, підтримку якого Сталін обіцяв усім іншим „братам", не тільки в Союзі, а в усьому світі, чим ще більше розпалив національну гордість росіян.

Посилаючись на свій досвід з Совєтами та їх політикою, українські експерти у вересні цього року, і саме на сторінках „Свободи", дали аналізу змін у статуті компартії і ще тоді написали наперед, які саме наслідки матиме 19-ий з'їзд партії. І в жовтні, у Москві, Маленков і Берія в резолюції з'їзду акуратно виконали все те, що „Свобода" пророчила у вересні: і перегляд марксизму, і створення нової програми з перевагою „сталінізму", і першенство Сталіна в партії і державі, і максимальне зосередження влади в руках кремлівської купки, і зменшення значення партії як такої, і висування молодих партійців, переважно російського походження, — і т. д., і т. д.

Українські експерти твердили не раз і не два, що завернувши на шлях створення російської імперії, Сталін уже не зможе зійти з нього, просто тому, що його єдиною підтримкою тепер є саме російський нацизм, російський аґресивний імперіялізм, що ґрунтується на твердому переконанні у своїй вищости і на зневазі до інших народів.

Українські експерти твердили, що Сталін потихеньку винищує жидів як і Гітлер, тільки що він робить це під іншими гаслами, отже спритніше, бо репресії проти „непманів", троцькістів і зінов'ївців по суті були нічим іншим, а саме приводом до масового нищення жидів. За десятком засуджених жидів на відкритих процесах пішли тисячі, але про це світ не почув.

Найтрагічніши з усього є те, що такими захопленими Росією і всім російським, такими вірними ідеї „єдиної і неділимої" Росії були в багатьох випадках не хто інший, як саме „експерти" з таких жидів, що накидалися на українців за вигаданий „антисемітизм" постійно заплющуючи очі на те, що на сході Европи розсадником антисемітизму завжди була саме — Росія. Сталін і Маленков, треба знати, співають тільки стару російську мелодію про міжнародну змову жидів для світового панування.

Цікаво буде прочитати, що тепер писатимуть всі ці даліни, дон-левіни, шуби і вся інша єдино-неділимська братія? Чи вони й далі матимуть сміливість виступати з своєю давньою аналізою Совєтів після такого скандального провалу?! Чи вони й далі будуть доводити, що вони розуміють щось з того, що робиться там? Чи вони й далі будуть підсувати і американцям і жидам концепції, що мають для обох народів абсолютно самовбивчі наслідки — як то видно вже тепер?!

Але яку б міну ці „експерти" не накладали на себе, як би вони не намагалися викручуватись — а викручуватись їм доведеться — скандальний провал усіх їх прогнозів, концепцій і теорій наглядний. Тепер справа в тому, наскільки цивільної відваги вистачить у цих експертів, щоб признати свої помилки, переглянути свої теорії — і підійти до аналізи совєтської дійсности на підставі твердих фактів, а не емоцій та закостенілих упереджень. Бо наші помилки тут, в Америці, мають страшну і трагічну луну. Вони наповнюють трупами могили Вінниці, вони розлягаються пострілами в Катині, вони укривають поля України розпухлими трупами голодуючих, вони віддають Сталінові три четвертини Азії і половину Европи. Помилки Америки тепер — це смерть народів. Всіх народів — крім хіба російського, якщо він і далі нестиме соціяльний гніт Кремля в подяку за свої національні перемоги.

Яка радість українським знавцям з того, що вони мали рацію, коли їм було перетято всі шляхи до того, щоб дати своє знання американцям і на підставі фактичної фахової аналізи допомогти знайти вірний шлях у поступуванні з Совєтами? Яка радість українським експертам від того, що Сталін тепер робить саме так, як вони пророчили, коли це означає смерть, розстріли і повішення? Яка радість українським експертам з того, що тепер, може, — американці повірять у існування українського повстанчого руху на Україні, коли цей рух не підтримано своєчасно?! І не підтримано тільки тому, що „експерти" у лапках не могли присилувати себе на те, щоб визнати Україну і український визвольний рух за факти, як то твердили їм українські знавці?!

Це факти — тверді факти, яких не можна оминути і з якими треба числитись — і на них будувати політику.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

М. Струтинська

Джентлмен у кублі хамства

(До 3-тої річниці смерти інж. Юліяна Мудрака)

Усі, хто бував на Загальних Зборах Сільського Господаря чи інших наших господарських установах у Львові, напевне добре пам'ятають радника Юліяна Мудрака. Поруч із стриманим, узброєним у свої безпощадно-акуратні статистичні цифри Юліяном Павликовським, поруч із красномовним, обвіяним завжди ще подвійним чаром поета і війська Остапом Луцьким, поруч із незрівняно дотепним, приємно заокругленим Євгеном Храпливим, постать цього старшого, великого на зріст мужчини з гарною, плеканою бородою невідмінно притягала вашу увагу. Та не тільки сама постать: його виступ, хоч завжди трохи стушований, сполучував у собі прикмети виступу трьох згаданих попереду: він був річевий, добрий формою, дотепний.

Проте, треба було пізнати радника Мудрака ближче, в умовах приниження людини, що відкриває у ній всі найбільш затаєні сторінки людської психіки, її заатакований егоїзм, щоб могти оцінити його. В такі хвилини, замість „затаєної людської тварини" ви відкривали в ньому співчуття до подібних собі, глибоке, хоч дискретне співчуття, якого ви не могли потім забути. І я не забула цього і хотіла б поділитись цим із іншими українськими людьми, що, може, так як я шукають моральної підтримки у цей час загального здичавіння.

Якщо вам пощастило не побувати у Штрасгофі у вашій мандрівці на Захід того 1944-того року, року початку кінця великого Райху, то мені важко буде передати вам атмосферу того місця найбільшого приниження, того кубла хамства, голоду і перекупства, де відбулася наша зустріч.

Це було після жахливої процедури дезинфекції, на яку нас зігнали з двохгодинного сну в холодних т. зв. брудних бараках. Усе, від намащування голів нафтою і ще чимсь гризьким і смердючим, ходіння зовсім голими серед виключно-чоловічої обслуги впродовж восьми годин, усі ті всебічні оглядини, фотографування з нумером на голих грудях, купання і перебігання крізь холодні бетонові коридори — на дворі стояла вогка груднева стужінь — врешті стояння такими ж голими в повній випадкових людей одягальні, поки вам надвезуть речі — усе те було наче б подумане на те, щоб вбити в людині всяки почуття власного достоїнства, показати їй що вона є ніщо. Коли я, на якомусь етапі цієї процедури висловила своє обурення якомусь молодцеві з прислужників, що говорив прекрасною українською мовою — інші з них розмовляли по-російському — він дуже здивувався: мільйон людей пройшов крізь цей пересильний табір і ніхто не бунтувався, аж оце я почала! Проте, бунт не мав тут ніякісінького результату, і треба було пройти все, до кінця. Врешті, нам викинули наші речі і всі наші клунки, що ми їх учора здали у камеру чищення... і ми знайшлися на вулиці. На обвіяній вітром таборовій вуличці між довгими рядами сірих бараків, без надії дістатися до них. Всі бараки, сказали нам люди, переповнені, а за місце у двох більших, не так забитих, треба дорого платити цигарками. Напевне, управа табору найде щось для нас, але, коли воно буде? Тепер уже не урядують...

І тут випадково з'явився радник Мудрак.

Він зразу ж кинувся забрати мою стареньку матір та вагітну сестрінку з двохрічною дівчинкою до теплого бараку, а потім пустився удвох зі мною шукати всевладного баракового. Не знаю, чи платив він якимись цигарками, бо в мене їх не було і він за них не питав, але ще цієї ночі ми мали дах над головою, в бараkові, де він жив зі своєю численною родиною.

І тут публіка спала всуміш, чоловіки і жінки, на двохповерхових скрипучих причах, і тут з'являлися вранці німецькі посіпаки щоб, відібравши у людей харчові кратки — суп з необібраної брудної картоплі і чотири скибки хліба удень — примусити їх зголоситися до транспорту, до фабрик воєнного промислу. І тут треба було віддати такому наганячеві останні два кільограми муки, виміняні на Словаччині за шлюбну обручку. Проте, тут був радник Мудрак, завжди уважний, завжди співчутливий до ваших турбот — і від цього те тривожне животіння ставало якимсь іншим, легшим, приємливішим.

Увечорі, після всіх щасливо пережитих шикан і повітряних тривог — аліянтські з'єднання, пролітаючи над недалекий Відень, не щадили свого вантажу і його околицям — ми сідали з ним за стіл, де кожна родина мала свій малий відтинок: посуд, їжа, дитячі іграшки, примуси і нафтівки копичилися тут у досконалому безладді.. Він прочищував докладно квадрат простору і викладав свій великий пасіянс. І він розказував. Про щось цілком далеке від того, що ми переживали. Про приятеля з першої світової війни, маляра, в якого мастку, у Стирії, він бував декілька разів, і де була не тільки цінна галерея картин, але й чудове старе вино — вони обидва були знавцями. Або, про свій великий сад на елеґантному передмісті Львова, де він, сам по освіті інженер лісовництва — хоч і не виконував цього фаху — плекав рідкісні породи рослин.

А потім, склавши свої карти, він обов'язково вимагав:

— Пані Маріє, скажіть щось добре!

Чому я мала казати щось „добре", чому саме від мене, може більш ніж інші побитої воєнними переходами, незабезпеченої матеріяльно і незагартованої фізично він чекав почути щось таке, я не знаю. Одначе, я чомусь відчувала своїм священним обов'язком не підвести його і сказати щось таке, що могло б його втішити. Це могла бути якась чиста фантазія, якась мрія про майбутнє, що в тій обстановці видавалася зовсім таки божевільною. Проте, цей старий природник і економіст, цей строгий реаліст в справах нашого національного життя ніколи не сміявся з цього. Сьогодні я пригадую, що одна з таких фантазій, тоді найбільш — здавалося — божевільна мала сповнитися цілком.

Ми сиділи, пам'ятаю, в півтемряві, в бараках погасло було світло і тільки від великої печі посередині, де сварилися за місце на плиті жінки, падали на стелю червоні відблиски. Мій старий приятель, поклавши карти на стіл, сказав мелянхолійно:

— „І що ви сьогодні придумаєте для мене? Що ви скажете таке, щоб можна було хоч на декілька хвилин забути, до чого ми йдемо? Разом з тим Райхом, що нас винищує і який ми ненавидимо?..

Так говорив він, завжди урівноважений і завжди погідний! Я напружила думку, я відчула, що не смію не відповісти йому так, як він цього — може підсвідомо — чекав. Переді мною стали з'являтися образи з недавно-минулого, я уривками, нескоординовано передавала їх вголос. Оце, ми їдемо в „поїзді у невідоме" — партизани, на Словаччині, везуть нас ближче свого воєнного штабу. Супровідні словацькі жандарми сумно похитують головами над нашою долею. Нас перестрівають большевицькі старшини, зганяють на мітінґи, вербують до війська. Тривожний місяць в золотисто-багряному лісі Оремово, наскоки й шикани партизан, війна, що наближається. Терор, жах, безнадійність. І раптом — чудодійний кінець — вояки Української Дивізії, що з'являються визволити нас. Їзда крізь ліси, тихий скрипіт возів, темні постаті вартових при возах. І місяць, величезний, червоний місяць на низькому небі, як Джентлмен в кублі хамства у театральній декорації. Як в американському фільмі з часів перших поселенців...

І, якимось несподіваним для мене самої відштовхом думки, я закінчила свою розповідь:

— „А ми з вами ще, побачите! — будемо в Америці".

Радник Мудрак і тепер не засміявся з моєї фантазії. Прощаючись на добраніч —

(Закінчення на стор. 4)

ПОВІДОМЛЕННЯ ЗУАДК

Збірка харчів і одежі для залишенців.

Збірка одежі й харчів по українських громадах у ЗДА ведеться з великим успіхом. Екзекутива З У А Д Комітету складає цією дорогою щиру подяку всім співучасникам збіркової акції, як теж і всім жертводавцям, з а к ликаючи одночасно до дальшої співпраці і помочі в цьому гуманітарному ділі допомоги нашим братам і сестрам у потребі.

Для успішнішого проведення збіркової кампанії Управа ЗУАДКомітету просить усіх жертводавців пересилати свої пожертви безпосередньо до Представництва ЗУАДКомітету в Німеччині або до Станиці ЗУАДКомітету в Австрії. Для цієї цілі Головна Канцелярія ЗУАДКомітету у Филаделфії висилає на запотребування спеціяльні наліпки із військовою адресою нашого Представництва. З уваги на військову адресу — порто пакету тричі менше від звичайного. За наліпками просимо звертатись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Коли б хтось не міг вислати пакета безпосередньо в Европу за допомогою наших наліпок, тоді просимо вислати свою пожертву до нашого складу в домі ЗУАДКомітету у Филаделфії на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
866 North 7th Street
Philadelphia 23, Pa.

Як пакувати пакети?

Пакет можна пакувати в картоновій скриночці, чи теж у мішку, але не більший, як 50 фунтів ваги. Пакет треба добре обв'язати шнурком і на ньому наліпити бодай дві наші наліпки (можна теж, головно на мішку, переписати повну адресу з наліпки). Пакунок надається звичайно на пошті. Ніяких дописок на пакеті і наліпці просимо не робити.

Після висилки пакету просимо негайно повідомити про це головну канцелярію ЗУАДКомітету у Ф и л а д е л фії на вище подану адресу.

Якщоб котрась громада, чи й особа бажала, щоб її пакет був висланий до означеного табору, просимо в цій справі порозумітись теж із головною канцелярією ЗУАДКомітету.

Наші залишенці в Европі потребують тепер нашої допомоги. То і кличемо усіх, в кого б'ється щире українське серце, включитись активно до святочної збіркової кампанії. Шліть пожертви і членські внески до ЗУАДКомітету, який за апробатою всього зорганізованого українського суспільства в Німеччині єдиний уповноважений переводити збірки на допомогу українськихм залишенцям.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії.

ЗВІДОМЛЕННЯ

УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

ПОПИСИ

Кожна установа здає перед громадянством звіт із своєї діяльності. Укр. Муз. Інститут, який на протязі свойого короткого існування (4 місяці) згуртував вже разом з Відділами около 200 учнів, обов'язаний теж до звітування перед громадянством. Робить він це не лиш пресовими звідомленнями і конференціями з Батьками, але передусім **публічними виступами учнів.** Ці публічні пописи являються найкращим перерізом праці учителів Інституту і, хоч вони є тільки витинком того, над чим і як працюють учні, а не спеціяльно готовленими і м п р е з а м и, то все ж таки можна їх уважати певним показником духового, а зокрема музичного потенціялу нашої молоді. Перші пописи (Ню Йойк 22 листопада, Филаделфія 14 грудня) відбулися при виповнених залях. Це свідчить про зацікавлення громадянства і постійне збільшування кругів прихильників Муз. Інституту. — На цих пописах виступили учні з Ню Йорку, Нюарку, Филаделфії і Честеру, кляс учителів: **Меланії Байлової** (Якимів), **Таїсси Голінятої** (Стеців, Рицар), **Ярослава Кобрин** (Т. Збір), **Романа Савицького** (В. Стецик, К. Паньківський, Х. Карпевич, Л. Крилова, Б. Шашаровський, Ж. Кравців, І. Кондра, Л. Четирко, Г. Савчак, О. Струк, Н. Недільська), **Оксани Сімович** (С. Ковальчук), **Ігора Соневицького** (Б. Бартко), **Володимира Цісика** (І. Стецик, І. Коваль, Б. Свинтух) і **Євгенії Чапельської** (Виннник). Загальний рівень виступів учнів був задовільний, а в численних випадках добрий, а то й дуже добрий. Вже на цих перших пописах зарисувалося декілька евідентних талантів, а такі учні вищих років, як Ліна Крилова, Надія Недільська і Богдан Свинтух своїм виконанням дають запоруку, що в недовзі зможуть стануть в ряди наших молодих мистців-виконавців. Учні нищих і середніх років, які вирізнилися на пописах, а також всі інші, одержали оцінку виступів від своїх учителів. Всі вони повинні пам'ятати, що їх недавній виступ, це тільки початок змагань і успіхів , які в майбутньому будуть нагороджувані окремим вирізненням лише на основі послідовности і витревалости в праці.

Речинці наступних пописів будуть подані до відома окремими оголошеннями.

Іспити.

Згідно з програмою навчання всі учні Укр. Муз. Інституту складають піврічні іспити, що відбудуться в таких речинцях: 25. січня і 1. лютого **Ню Йорк,** 8. лютого **Филаделфія і Честер,** 15 лютого **Нюарк, Е л і з а б е т, Джерзі Сити і Пассеейк.** Точний час іспиту буде поданий до відома кожному учневі окремо. Речинець іспитів приватистів, що вже зголосилися, або зголосяться, є в Ню Йорку 11 січня, а у Филаделфії 18 січня 1953 р. Точний час буде поданий зголошенням на тиждень перед іспитом.

Хто є учнем Інституту?

Трапляються випадки, що деякі ВШ. Батьки, яким доручено правильник, або карту впису Укр. Музичного Інституту є переконані, що тим самим їх діти є учнями Інституту. Заздалегідь звертаємо увагу цим ВШ. Батькам, що їх діти будуть рахуватися учнями Інституту тільки тоді, коли переведуть формальний впис, зложать вписове, будуть сплачувати щомісячну адміністраційну оплату і будуть ходити на виклади теоретичних предметів. Без полагодження цих справ вони не є учнями Інституту, можуть бути іспитовані тільки, як приватисти за окремою оплатою і не можуть виступати на пописах Інституту.

Наукова робота — конференції.

Всі педагогічні проблеми обговорюються на пленарних і фахових конференціях. Дня 8 листопада у Филаделфії всі учителі струнних інструментів оформили програму навчання для скрипки. Дня 29. листопада відбулася пленарна конференція в Ню Йорку з доповідю проф. Грудіна на тему методики викладання теоретичних предметів з дискусією. Дня 8 грудня відбулася конференція всіх учителів Нюарку, Елезабет, Джерзі Сити і Пассейку з доповідю дир. Савицького про методику і проблеми навчання гри на фортепіяні. На 20 грудня заповіджена пленарна конференція в Ню Йорку з доповідю п. І. Приймової про методи навчання с о л ь о співу. Дня 21 грудня відбудеться конференція учителів Филаделфії і Честеру для обговорення пописів і дискусії над рефератом дир. Савицького з попередної конференції. Дня 28 грудня є у Филаделфії з'їзд усіх учителів теоретиків для обговорення і устілення програми навчання усіх теоретичних предметів.

Роман Савицький (директор).
Іван Недільський (заст. дир.),
Меланія Байлова (секретар).

ГІЛЬДАНА ЗЯТИК

В неділю, дня 7 грудня ц. р. відбувся в Нюарку, Н .Дж., концерт українських пісень і арій оперової співачки п-ні Гільдани Зятик.

В програму концерту входили твори Гнатишина, Гайворонського, Матюка, Лисенка, Заремби, Січинського, Артемовського й Аркаса.

П. Гільдана Зятик вже при першій пісні „Богородице Діво" Гнатишина знайшла тісний контакт з публікою.

Це був високо мистецький виступ артистки, яка має чудовий, дзвінкий меццо-сопран яким орудує свобідно. Замітна теж її знаменита інтерпретація, яка виявляє, що артистка вміє вглибитись в духа творів, що їх виконує. —

М. П.

Фільм „Чорноморці"

В понеділок 21. грудня, ц. р. був показаний в залі Manhattan Plaza в Ню Йорку — звуковий і кольоровий фільм „Чорноморці" продукції Солук фільм, нашого молодого й енергійного продуцента п. Солука з Торонто, Канада. Сеанс, крім того, попереджували репортажні фільми з культурно-політичного життя Канади, що теж у кольорах показували фрагменти з протибольшевицьких маніфестацій українців Канади, фрагменти з життя молодечих організацій і Пласту, як теж церковного життя. Були теж показані проби фільмувати „абстрактно" наші пісні. — Висвітлюваня фільму призначене на неділю 20-го грудня не відбулося, з технічних причин.

Самий фільм „Чорноморці", накручений за оперетою Кухаренка, з музичним оформленням Л. Туркевича. Участь беруть драматичні актори — Ярошевич, Тагаїв і ін.

Надмірну статичність акції вирівнюють до великої міри гарні кольори і музика, істотні для нашого побуту; головно кольори народних строїв виходять прегарно у техніці Kodachrome, якою накручений фільм. Помітні недотягнення в кольорах і записуванні звуку є чисто технічної натури і їх можна б усунути.

Під мистецьким оглядом — фільм не вносить нічого — ні нового, ні оригінального. Гра акторів типічна для театру а не для фільму. Відсутність близького пляну шкодить фільмові. Уважаємо, що фільмування „живцем" опереток чи опер не помагає у мистецькому відношенні ані театрові ані фільмові.

У розмові з п. Солуком відносимо враження, що він вповні свідомий тих недоліків, що їх має фільм. Це дає запоруку, що ця свідомість, невичерпана енергія як і новий досвід п. Солука дадуть нові — кращі висліди в найближчому майбутньому.

Хто хоче перебути годинку-дві в атмосфері українського кольориту і пісні — повинен побачити фільм.

С. Федів.

ПРОФ. Р. ПРИДАТКЕВИЧ ВИСТУПИТЬ В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, дня 26-го грудня, там виступить відомий український музик і композитор, професор Морей Стейтового Каледжу п. Роман Придаткевич, виголошуючи доповідь на тему: Українська музика на тлі американської музичної культури. Початок доповіді о год. 7:30 ввечорі.

АРЕШТОВАНО 20 ПРИБЕРЕЖНИХ РОТНИКІВ ЗА ЗДИРСТВО

Ню Йорк. — Слідча судова комісія повіту Квінс, що урядує в Бруклині, наказала арештувати 20 різнородних робітників у причалах за здирство, хабарництво і змову для видобування грошей від прибережних робітників, щоб ними опісля вести незаконні підпільні підприємства гри в коні в льотерію і давати позички на такі гри за великі відсотки. Це зроблено на підставі розкриття Стейтової Карної Комісії. П'ятнадцять таких робітників були тільки записані як робітники підприємства наймання стіведорів-механіків при вивантажуванні, щоб під цією заслоною вони могли мати безпосередній контакт з справжніми робітниками і мати нагоду для забирання грошей на свої цілі при тижневих виплатах. Суд над ними почнеться 12 січня.

ЗА ЗАКОННИЙ ДОЗВІЛ ВИКОРИСТАТИ ПРОДУКТИВНО АТОМОВУ СИЛУ

Вашингтон. — Краєва Комісія З а б е з п е к и Ресурсів звернулася до президента з вимогою зголосити поправку до Акту про атомову енергію, в такому напрямі, щоб можна було використати атомову силу приватними підприємствами „при дослідах, розвитку й продукції".

ВІДГУКИ ДНЯ

ДВА СВІТИ

Тиха, морозна, місячна ніч. Вітер притаїв дух, місяць застиг, зорі оком не клінуть — ждуть, виглядають, — щось буде!..

А вдолі, на землі засніжені хати, а в тих хатах діти, не сплять, хоч як їм дрімота очі зліплює. Ждуть, виглядають, — щось буде!.. На рум'яних обличчях і страх, і радість: сьогодні Святий Миколай ходить. Ох, не заснути, не заснути! Нехай і страшно, бо все таки, а ще й чортик у хату вскочить. Ух!..

Але як не розплющують очей, як не стрінують головками — підступний сон таки підкрадеться, дмухне і згасить очі.

І тоді...

Промінням місяця сходить з неба на землю Святий Миколай. У золотих ризах, у мітрі на голові, з жезлом у руках. Срібна борода, ласкава усмішка на лиці, достойна хода. За ним янгол з мішком дарунків і чорт з оберемком різок.

Святий Миколай заходить у хату, бере від янгола дарунок, кладе під подушку, а декому чортик різочку доложить. Деякій дитині хоче нечистий докучити, але янгол не дає — не така, мовляв, вона вже нечемна. Виходять... Тихо, тихесенько, тільки десь іздалеку — срібні дзвіночки. То янголи зорями дзвонять...

А другої днини в церкві:
„Ой хто, хто Миколая [любить.
Ой хто, хто Миколаю [служить.
Тому Святий Миколай
На всякий час помагай
Миколає!.."

Буває й так, що все це діється на яві. Тоді хтось перебирається за Святого Миколая, хтось за янгола, а хтось за чорта і входять у залю повну дітей.

Діти і бояться, і тішаться, а потім страшенно раді йдуть додому, бо вдома ще раз у сні переживуть гостину Святого Миколая, тим разом не перебраного, а правдивого.

— — — — — — —

Попала мені в руки невеличка поемка по-англійськи: „Санта Кловс". Прекрасно ілюстрована, розкішно видана.

Звернув мені на неї увагу один американець.

— Зробите добрий бизнес, переложіть це!

Оглядаю... Читаю...

Тиха, морозна, місячна ніч. Діти в хаті порозвішували панчішки біля ватрана, самі поклалися в ліжка і ждуть Святого Миколая. Ждали, ждали і поснули. Але один хлопчик не здрімався. Чує — щось заскрипіло, зашуміло і спинилося. Хлопчик скочив з ліжка, відчинив вікно, розкрив віконницю... Бачить: стоять санки запряжені в шість оленів, а на санках старенький, але жвавий дідусь. „Гей, Стрибунчику, Вітрогоне, Блискавко, Орлику, Куцохвостику, Чвалайку! На дах!!" — крикнув дідусь і олені вмить винесли санчата на кришу. За хвилину щось зашаруділо в комині і крізь ватран виліз, замурзаний саджею, Святий Миколай. На ньому шапка зі шликом, червоний кожушок, зелені шаравари. Засміявся, тупнув ногами, пустив з люльки хмару диму, а далі підійшов до панчішок, наложив у них дарунків, поплескав себе задоволено по круглім животі і — шусть у комин. Після того почувся тупіт копит, скрипіт санок і — все стихло.

— — — — — — — —

Кажуть, що автор тієї поемки заробив добрі гроші. Мільйони примірників розійшлося, а ідея Санта Кловса з оленями так подобалася, що навіть крамничні вистави повні оленів.

Воно ніби гарне, але за переклад поемки я не взявся.

Уявляю собі так: я переклав і... ніхто не хоче видати. Або: видали і... ніхто не купує. Або: дехто купив, а всі зробили крик. Тоді: віче батьків, блискавки з проповідальниці, громи з часописів. А на добавок: судова розправа за авторський гонорар, бо автор напевно має „всі права застережені".

— Ну, що ж перекладете? — питає мене американець.

— Ні краще вже перекладати ногу на ногу.

— Чому?

— Два світи! Наш Святий Миколай в ризах, у мітрі і з жезлом, але люльки не курить і комином не влазить.

Галактіон Чіпка

ЦІКАВІ ІСТОРІЇ. ч. 10.

ХАЙ ЖИВЕ КОРОЛЕВА!

Ледве похоронили короля Англії Юрія VI., а вже на королівському дворі почалися приготування до коронування його дочки, Єлисавети II. І хоч коронація відбудеться аж 2. червня 1953 р., то вже тепер знають, що вона коштуватиме Англію 300 мільйонів долярів! В нинішному, модерному світі ця середньовічна церемонія, це направду надзвичайне й виїмкове з'явище: вона свідчить про велике прив'язання англійського народу до вікових традицій славної, колись, володарки Океанів і континентів, Великої Британії.

Коронація відбудеться в величавому Вестмінстерському абатстві, куди буде запрошених, на дво — і пів годинну церемонію, 7,600 гостей — князів, графів та іншого двірського причоту, найвищі церковні достойники, генерали, уряд, всі члени парляменту з жінками, визначні науковці, представники індустріяльного світу, делеґати профспілок та заграничні гості. Королева сама запрошує людей „блакитної крови" т. зн. шляхту й аристократію. Князів, графів, маркізів і баронів буде 1,200 і всі вони поїдуть кінно, в історичних строях, перед каритою монархині. Кожний князь мусить мати кармазиновий плащ, підбитий соболями, хутряну шапку, блямовану срібним отоком, з золотим ґудзом і церемоніяльний меч. Така парада коштуватиме князя до 1,400 долярів, а барона трохи менше, бо тільки 1,200. Спеціяльний протокол дозволяє графиням мати сукню з „треном", довгим на 1 і чверть ярда, а баронесам — тільки на один ярд. Натомість „трен" коронаційної сукні Єлисавети II. буде довгий на 8 ярдів, а її плащ пошитий з 500 соболевих скірок, цяткованих 650-тьма хвостами горностая.

Під час коронації аґенти й детективи роблять „овертайми", а власники асекураційних фірм сивіють зі страху, бо тоді найбагатші люди Англії витягають зі сховків найкращі свої дорогоцінності. Отож міжнародні та місцеві злодії мають поле до попису... Будуть показані світові клейноди королівського двору, які звичайно зберігаються в Тавері. Є там безцінні скарби, між іншим, золота сільниця, висока на два фути! Корону св. Едварда покладе на голову королеви архиєпископ Кентерберський, але тому, що ця корона вся зі щирого золота і дуже важка, то королева потримає її на голові коротку хвилю, а потім заложать їй другу корону, трохи легшу, зроблену ще для королеви Вікторії. Цю корону прикрашують 2783 діяманти, 373 перли, 18 сафірів, 11 ізмарагдів і 5 рубінів. Один із тих рубінів, славний „Чорний Принц", є довгий на два інчі і вартує 340,000 долярів.

Місце біля трону королеви так точно обраховане, що, напр. для князя з її причоту припадає 19 інчів „сидячого" місця, а для кожної „цивільної" людини — тільки 18. Під час останньої коронації, в 1937 р., уряд витратив 2,800,000 долярів лише на збудовання 27 миль довгої барієри на вулицях, якими проходила коронаційна процесія. Фабрика, що виробляє прапори, дістала замовлення на 350,000 прапорчиків і 500 миль національних стрічок. Вже сьогодні тисячі вікон, дахи, бальконі, а навіть комини будинків, що притикають до вулиць, якими піде процесія, призначені на продаж для тих, що цікаві будуть подивитися на це небуденне видовище. За місце на бальконі 1-го поверху, в вигідному кріслі, треба буде заплатити...200 долярів! А навіть місце на даху, поміж коминами, коштує 10 долярів.

Спорт

НЕБУВАЛИЙ УСПІХ ВІДБИВАНКАРІВ УСК-У!

УСК НЮ ЙОРК ЗАЙМАЄ ТРЕТЄ МІСЦЕ!

Балтимор, Мд., дня 13 грудня 1952. — Репрезентаційна дружина відбиванки (волейболу) УСК Ню Йорк в складі: Арцюшенко Григор, Будковський Богдан, Вербицький Лев, Гриніщак Роман, Заяць Петро, Осадца Любомир і Сохан Ігор зайняла в 1-шому Запрошуючому Турнірі Відбиванки УМСА-и в Балтимор, Меріленд, третє місце і трофей. В турнірі взяло участь 19 дружин із 17 міст. Вже цей факт свідчить, якою великою була конкуренція. Ще ніколи в історії української еміграції спортова дружина не зайняла досі третє місце в такій площині. Про пропагандивне значення можна й не говорити, бо воно більш як очевидне. Тільки той, що був присутній на цьому турнірі може сказати як зацікавлення УСК Ню Йорком (українцями) росло з кожною перемогою і дійшло до кульмінації у змаганнях за друге або перше (треба було ще виграти з Джамайкою) з Вашінгтоном. На думку багатьох, це були найкращі змагання турніру. УСК провадив цілий час, за кожний серв ішла велика боротьба і тільки при продовженні сета Вашінгтонові вдалося виграти 13:11.

Українці Балтимор щиро вітали нас і їм також належиться кредит за моральну підтримку, брак якої УСК дуже відчував би. В заміну УСК дав хвилини, які так скоро не забудуться.

Турнір переводився системою мінус два. УСК розіграв разом п'ять змагань, з яких трох виграв і двоє програв. Поодинокі висліди:

Плейнфілд — УСК 4:15; 2:15.

Вест Сайд Ню Йорк — УСК 10:12, 5:10.

УСК — Джамейка 1:15, 10:15.

Котсвілл — УСК 12:15.

УСК — Піттсбург 15:6.

УСК — Вашінгтон 11:13.

Перше місце і переходовий трофей В. Дж. Айзенгардта здобула Джамейка, що у фіналі перемогла Вашінгтон 15:10, 7:11, 15:13. Друге — Вашінгтон. Третє — УСК, четверте — Піттсбург, п'яте Котсвілл і шосте Вест Сайд Ню Йорк.

Найкращим стиначем турніру вибрано Гайнц Шааля з Джамейки, а найкращим вистинувачем Тед Сміта з Вашінгтону. Наш власний Роман Гриніщак мав великі шанси на звання останнього. Ігора Сохана вибрано до збірної шістки турніру.

Всі балтиморські газети принесли звіти з турніру, де назви „Юкренієнс", „Ню Йорк Юкренієнс" або „Юкренієнс Спорт Клаб, Ню Йорк" повторюються в кожному третьому рядку. Недільне видання „Балтимор Сан" принесло знимку-фрагмент з гри УСК — Вест Сайд.

Менажер УСК-у Богдан Гайдучок був одним із суддів турніру.

Після цього промовистого успіху відбиванкова дружина УСК Ню Йорк повинна стати предметом зацікавлення всіх українців Америки.

Роман Лисняк.

ПРАЦЯ

Праця для подружжя! Чоловік може заробляти поза домом, але має пильнувати двородинний дім з оливним огріванням. Його жінка дістане хатню працю в цім домі — три дні тижнево. За це отримають мешкання з трьох умебльованих кімнат з газом, електричністю й пральною машиною. Телефонувати: Kingsbridge 8-0092.

РОЗШУКИ

Пошукую брата о. Петра Дзедзика, священика зі Львова, та його сина Романа: о. Василя Німоро, пароха Скоморох Старих, пов. Рогатин, його дружину Ольгу, тещу Анну Дзедзик та його дітей: Ліду, Марію, Софію, Марту, Дарку, Ярослава та Романа Німих. Дуже прошу повідомити на адресу: Андрій Дзедзик, 103 Spruce St., Newark 3, N. J., U.S.A. Інші часописи в Америці та закордоні проситься о передрук.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО - ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ В АМЕРИЦІ, НЮ ЙОРК, Н. Й.
запрошує всіх своїх членів на
РІЧНІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
—: що відбудуться :—
У НЕДІЛЮ, 28 ГРУДНЯ (DEC. 28) Ц. Р.
о год. 10 рано,
в помешк. Літ. Мист. Клюбу, 149 — 2nd Ave., N. Y. C.
На порядку денному: доповідь д-ра Е. Приходька, Звіт уступаючої Управи та вибори нових органів УНДСу.
Участь симпатиків та приятелів УНДС є вітана.
Головна Управа УНДС.

РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ ЧЕРЕЗ „СВОБОДУ"

Ви знаєте, що радісною, святковою несподіванкою буде для Ваших близьких прочитати привітання у Різдвяному числі „Свободи".

Треба сподіватись, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої побажання навіть тим, що живуть в найдальших закутинах світу.

Тож не забудьте, що тексти привітань можете надсилати тільки до 30 грудня. Найкраще буде, якщо пришлете їх вже тепер.

Разом з текстом поздоровлення, пришліть і плату за нього, за таким обчисленням:

1 цаль однієї шпальти (5 рядків включаючи адресу)—$2.00
1 цаль подвійної шпальти — $3.50
2 цалі подвійної шпальти — $6.50 й т. д.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПРО ПОДІЇ В ТАБОРАХ ПОЛОНЕНИХ НА КОДЖЕ

Вашінгтон. — Уряд ЗДА опублікував документи, що виявляють становище Міжнародного Комітету Червоного Хреста до подій, які весною цього року відбулися в таборі полонених на острові Кодже. З опублікованих документів видно, що поради Червоного Хреста були прийняті, але обставини перекреслили задуми управління таборами, що призвело до кривавих подій в таборах полонених. Листрування відбувалося між Міжнародним Комітетом Червоного Хреста і ген. Марком Кларком та між Червоним Хрестом і генеральним консулом ЗДА в Швайцарії, Робертом Вордом. Червоний Хрест, згадавши про події в таборах, ствердив небезпеку порушення або й порушення постанов Женевської Конвенції з 1949 року. Червоний Хрест пригадав події в таборах острова Кодже з 18 лютого, 13 березня і 10 квітня 1952 року, коли вжито зброї проти збунтованих полонених, зазначивши, що вжиття огнепальної зброї проти полонених суперечить постановам Конвенції. З боку п. Ворда прийшло вияснення, що вжиття зброї було викликане необхідністю для вирятування осіб, поранених комуністами, що підняли явний бунт. Червоний Хрест порадив усунути південних корейців від охорони таборів, розселити великі табори на менші скупчення, запровадити виховну працю серед полонених тощо, що й було виконане американським командуванням таборів. У листах ген. Кларка було виявлено, що випадки в таборах були спричинені фанатиками комуністами, які тероризували полонених і унеможливлювали контролювання з боку американського командування.

НАУКА

В Ню Йорку розпочалося навчання
ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ
і Математичних Предметів.
Виклади і підручники в укр. мові, з англ. термін. Америк. програм. Домове або кореспонденційне навчання для провінції. Працьовитим кресляром — допомога при шуканні праці. Зголош. Книгарня „Говерля", 41 E. 7 ст. Н. Йорк, середа 6 — 7 г. Інж. К. Церкевич, 350 Grove St., Jersey City, N. J.

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ!
В СУБОТУ, 27 ГРУДНЯ (DEC. 27) 1952 Р.
в год. 7 вечора,
В ЛІТ.-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ
(149 Second Ave., між 9—10 вул.)
—: відбудуться :—
ЧЕРГОВІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ
УКР. ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В АМЕРИЦІ
З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:
1. Д-р О. Сушків, — доповідь: „Наркотики в історичному перегляді".
2. Д-р Б. Панчук, — представлення шпитального випадку травми шлунка.
3. В підготові заходи до річних загальних зборів Т-ва в лютому 1953 р. та біжучі справи.
Присутність всіх членів дуже побажана.
Після сходин відбудеться засідання Управи Т-ва, на яке запрошуємо всіх членів Управи.
Управа У. Л. Т-ва в Америці.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ А.Б.Н.
—: відбудеться :—
В ЧЕТВЕР, 25 ГРУДНЯ (DEC. 25) Б. Р.
В ЛІТЕРАТ.-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ (149 Друга Авеню)
Реферат проф. Юрія Бобровського
на тему:
АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛЬОК НАРОДІВ — РЕАЛЬНА СИЛА.
Початок о год. 7 увеч. — Вступ за добровільними датками.

Джетлмен у кублі хамства

(Докінчення зі стор. 2-ої)

його дві маленькі внучки кликали вже дідуся у свій завішений ліжниками куток — він тільки всміхнувся:

— „Ануж?"

**

Коли радниковi Мудракові і його родині пощастило виїхати до Штрасгофу до Гайлігенкройц, він дуже турбувався, що ми не можемо виїхати з ними. Він писав до нас звідтіля і робив заходи, щоб нас стягти. Та хутко й йому довелося переїздити до табору в Гунтрамсдорфі, де ми знову зустрілися. Пам'ятаю його вже трохи похилену постать, як він іде у спижарню до озера за обідом, щоб хоч тим допомогти своїй родині. І завжди та сама розумна і добра усмішка, уважність до людських турбот і страждань.

Турбувався він за нашу родину і тоді, як з наближенням большевиків вони разом з багатьма виїздили до Німеччини, і потім, він писав нам звідтіля, виробляв папери. Та нас заскочив фронт у Відні — і з того часу ми втратили з ним усякий контакт.

Аж 8 грудня 1949 року, вийшовши з літака, що привіз нас з Европи, я зустріла, як першого, на новій землі зятя радникового, представника Католицької Акції. Я зразу ж і стала питати про нього: як він мається, що робить, чи знає, що ми сьогодні приїжджаємо?

Він сумно всміхнувся.

— Він… лежить. Так, я сказав йому… але він зразу і забув.

Перегодом я довідалася про його смерть. Він був одним з тих наших старших віком людей, що приїхали на цю землю, щоб умерти. Але, ми знали їх іншими, повними життьової сили, з ясним розумом, „чарівних" і, надісе, добрих. Ми не можемо цього забути, ми хотіли б зберегти якось, закріпити спогад про них!

Може й ці рядки зможуть закріпити хоч слабку тінь тієї прекрасної людини, якою був пок. Юліян Мудрак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відділу, „Запорозької Січи", відбудуться в суботу, 27. грудня, в домівці при 39 Е. 7 вул., в год. 8. ввечорі. Просимо всіх членів явитися точно та вирівняти всі вкладки. — С. Кучер, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 49, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 28. грудня, в парафіяльній залі, 110 Френклін вул., зараз по співанні Сл. Божої. Проситься всіх членів конечно прибути на ці збори. — Я. Місіорка, предс.; Н. Юречків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 28. грудня, о год. 12:00, в церковній залі, 2280 W. 7th. Просимо всіх членів прибути на ці важні збори, де буде вибір уряду на рік 1953 і звіт з 50-літнього ювілею. — Г. Голобець, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ВІД ВИДАВНИЦТВА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Просимо всіх передплатників вирівняти невеликі залеглості, щоб В-во могло доставити їм останній 15-тий зшиток, або 3-тій том ЕУ.

Передплатників, що вже сплатили всі належності за передплату і оправу, і досі не одержали 15-го зшитка або 3-го тому, просимо не хвилюватися, тільки спокійно вияснити причину затримки. Енциклопедія Українознавства готова, і всі одержать належні зшитки, обкладинки, чи оправлені томи.

Ціна готової Енциклопедії виносить 45.00 долярів за три томи в півполотняній оправі. За кращу оправу доплати: — за полотняну 3.60 дол. за три томи. За півшкіряну 6.00 дол. за три томи, — за шкіряну 18.000 дол. за три томи. Охоронні футляри по 20 центів.

Всі доплати, вияснення, претенсії, замовлення просимо далі скеровувати на адресу:

M. Shlemkevych
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U.S.A.

Посмертна Згадка

МИХАЙЛ КОНІКЕВИЧ, член від. 192 У. Н. Союзу, помер 20. грудня 1952 р. в Геркімер, Н. Й. Покійний родився в селі Половці, пов. Чортків. Полишив у смутку жену і три сини. Похорон відбувся у вівторок, 23. грудня на український цвинтар. — В. П. П.!
М. Політило, секр.

СТЕФАН ЧУБКО, член Товариства Запорозької Січі в Ансонії, Конн., помер в Провіденс, Ровд Айленд, 20 листопада. Похорон відбувся 23 листопада з похоронного заведення Николи Гливи в Ансонії, Конн., на Український Греко Католицький цвинтар св. Петра і Павла в Дербі, Конн. Покійний походив з села Шили, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Марію і сестру Меланію Крук.

Ділимося сумною вісткою, що 21 грудня 1952 р. в Ню Йорку померла в 55 році життя наша Найдорожча Жінка і Мати
АННА КЛИМКОВИЧ-КОЗЕЛИЧ,
родж. в с. Отиничі, пов. Ходорів (Галичина), останньо замешкала при 443 E. 184th St., Bronx, N. Y. Полишила в смутку мужа Носипа і діти.
Похорон відбудеться в п'ятницю, 26 грудня, о год. 9-тій рано з закладу Петра Яреми, 129 E. 7th St., New York City, до Pentecostal Church при 543 E. 11th St., New York, де о год. 10-ій рано відправиться Богослуження за упокій її душі, а відтак на цвинтар "Lutheran Cemetery" в Лонг Айленд.
Горем прибиті МУЖ І ДІТИ.

У п'ятиліття смерти письменниці-державниці
КАТРІ ГРИНЕВИЧЕВОЇ
У НЕДІЛЮ, 28 ГРУДНЯ Ц.Р., О ГОД. 12:45 ДНЯ,
перед головним вівтарем Греко-Католицької Церкви св. Юрія в Ню Йорку, відправиться ПАНАХИДА за спокій душі її, на яку запрошує Громадянство
Українська Гетьманська Організація в Н. Й.

ПОДЯКА:

Цею дорогою складаємо щиру подяку всім тим, що прийшли нам з моральною і матеріяльною допомогою в час нашого великого нещастя довгої і тяжкої недуги та під час смерти і похорону дорогого нам Мужа і Батька

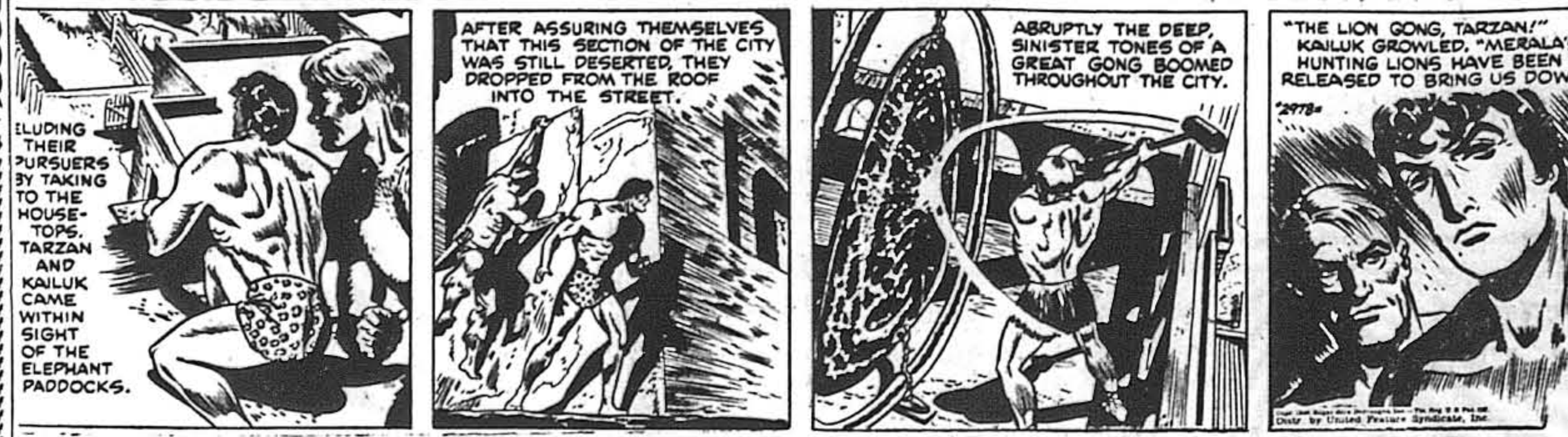
сл. п. ТЕОДОРА НИЧА,

який упокоївся в Бозі 14. листопада 1952 р., проживши тільки 31 рік.

Дякуємо Всеч. о. парох. Д. Гресьокві за відправлення двох парастасів, о. Любачівському за відправлення Сл. Божої і прощальну проповідь, та всім тим, що проводжали Покійного на місце вічного спочинку складаємо щире Спасибіг.

Прибиті горем
Дружина, діти і близька родина.

ТАРЗАН, ч. 2978. Для кого дзвонить дзвін.

Втікаючи перед своїми переслідувачами при допомозі виходу на дах, Тарзан і Кейлюк опинилися в полі зору лужка для слонів.

Упевнившися, що ця частина міста була зовсім опущена, вони скочили з даху на вулицю.

Нагло глибокі зловісні звуки великого гонгу гуділи по місті.

„Левів гонг, Тарзане!", ричав Кейлюк. „Звільнили Мералинних гончих левів, щоб нас зловили!"